

**UCHWAŁA NR VIII/43/2011
RADY GMINY KIEŁCZYGLÓW**

z dnia 17 czerwca 2011 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy dla gminy Kielczyglów na lata 2011 - 2017.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146 i Nr 106, poz. 675) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842) Rada Gminy Kielczyglów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Kielczyglów na lata 2011 - 2017 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kielczyglów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia uchwały.

Przewodniczący Rady Gminy

Danuta Nowak

Załącznik do Uchwały Nr VIII/43/2011
Rady Gminy Kielczyglów
z dnia 17 czerwca 2011 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011 – 2017

I. Wstęp

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym, przemocą domową. Przemoc w rodzinie ma swój szczególny wymiar ponieważ to rodzina powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system norm i wartości. Tradycje, zwyczaje rodzinne mają wpływ nie tylko na model życia rodzinnego, ale przenoszą się na relacje i funkcjonowanie człowieka w innych płaszczyznach życia społecznego. W przypadku dezorganizacji i zaburzenia podstawowych wartości i zachowań rodzina nie jest w stanie realizować prawidłowo swoich zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przepis art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwanej dalej „ustawą”, zawierający ustawową definicję przemocy, określa ją jako „(...) jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Pojęcie członka rodziny ustawodawca odnosi do osoby najbliższej w rozumieniu w art. 115 § 11 K.k., a nadto obejmuje nim także inną osobę inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą (art. 2 .pkt. 1 ustawy). Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka, a więc prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, uznaje za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania, w związku z czym poddaje ustawowej regulacji: - zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie; - zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców w ich miejscu zamieszkania lub przebywania. Takie postrzeganie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nakłada na gminę obowiązek skonstruowania programu, który będzie źródłem wskazań dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania temu problemowi.

II. Charakterystyka przemocy

1. Rodzaje, typy przemocy w rodzinie

Rozpoznanie przemocy, określenie jej rodzaju bywa utrudnione z uwagi na często występujące silne uzależnienie ofiary od sprawcy. Przemoc stosowana w rodzinie występuje w kilku rodzajach. Najczęściej rozpoznawanymi są przemoc fizyczna oraz psychiczna, chociaż coraz częściej ma miejsce ujawnianie pozostałych trzech jej rodzajów, tj. przemocy seksualnej, ekonomicznej oraz zaniedbania. Przemoc fizyczna i psychiczna (emocjonalna) są w istotny sposób ze sobą związane, oparte są bowiem na potrzebie kontroli i dominacji. Epizody przemocy fizycznej mogą być rzadkie, za to formy przemocy emocjonalnej na ogół zdarzają się częściej. Aczkolwiek nie można stwierdzić, że istnieje gradacja od przemocy emocjonalnej do fizycznej; pierwsza nie musi prowadzić nieodwołalnie do drugiej, to jednak przemoc fizyczną można również uznać za przemoc emocjonalną. Na uderzenie wszyscy reagujemy poczuciem upokorzenia i urazy a więc jest to nie tylko ból fizyczny. Atakowi fizycznemu zaś towarzyszą prawie zawsze wyzwiska, wulgaryzmy, określenia poniżające czyli przemoc psychiczna, która pozwala sprawcy na utrzymanie pełnej kontroli nad ofiarą. Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.
- psychiczna – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby,
- materialna – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny,
- seksualna – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt,
- zaniedbanie – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Przemoc występująca w rodzinie może być poddana analizie również w oparciu o typ sprawcy, i tak:

- 1) sprawcami są dorośli – przemoc wobec partnerki(a), przemoc wobec dziecka,
- 2) sprawcami są dzieci – przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa,
- 3) sprawcami mogą być dorośli i dzieci – przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

2. Skutki przemocy

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla jej ofiar.

III. Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym.

Opracowanie programu przeciwdziałania przemocy wymaga wnikliwej diagnozy tego zjawiska. Z komunikatu badań Centrum Badania Opinii Społecznej(CBOS) z 2009 roku wynika iż:

- ogółem 23% dorosłych Polaków padło ofiarą przemocy,
- 26% zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera,
- 10% dorosłych doświadcza przemocy od swojego partnera w formie: wyzwisk, krzyków, poniżania, wyśmiewania, gróźb, szantażu,
- 68% dorosłych przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki, awantury,
- 19% rodziców przyznaje, że czasem bije lub biła dziecko.

Diagnozę problemu sporządzono w oparciu o dane otrzymane z powiatowej Komendy Policji w Pajęcznie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Kielczygłowie, szkoły oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kielczygłowie dotyczące zjawiska przemocy w okresie 2008-2010 r. W 2008 roku na terenie gminy Kielczygłów przeprowadzono 68 interwencji domowych, w 2009 – 70 a w 2010 – 73. Jak widać liczby te z roku na rok są większe. Większość sprawców była pod wpływem alkoholu. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Kielczygłowie również zgłaszają się ofiary przemocy domowej, najczęściej jest to przemoc spowodowana spożywaniem alkoholu przez sprawców. Sprawcami przemocy są najczęściej mężczyźni, zaś jej ofiarami kobiety. Osoby krzywdzone szukają pomocy i jeżeli tylko potrafią współpracować z Policją, GOPS - taką pomoc otrzymują. Warunkiem jest założenie niebieskiej karty, która uprawnia policję oraz GOPS do monitorowania rodziny. Przemoc, którą obserwują pracownicy socjalni, to przemoc fizyczna, psychiczna oraz zaniedbanie. Z informacji uzyskanych ze szkół wynika, iż diagnozowanie zjawiska przemocy odbywa się na bieżąco w ciągu całego roku szkolnego. Przemoc wśród uczniów odnotowano sporadycznie, a przejawiała się ona najczęściej w formie werbalnej: wulgaryzmy, wyśmiewanie. Rzadziej zdarzały się zjawiska przemocy fizycznej. Nie jest łatwo badać zjawisko przemocy w rodzinie, a wyniki badań mogą nie do końca odpowiadać rzeczywistości. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające, że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców, obwiniają siebie. Jednocześnie presja społeczna może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym. Krzywdzeni wielokrotnie utrzymują fakt przemocy w tajemnicy ze wstydu bądź braku dowodów czy świadków. Trudna do udowodnienia jest też przemoc psychiczna. Dlatego ważnym i koniecznym zadaniem jest podjęcie działań edukacyjnych i informacyjnych wśród lokalnej społeczności pozwalających na dostrzeżenie problemu przemocy w środowisku oraz sposobów jej przeciwdziałania i zapobiegania. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno ofiarom jak i sprawcom przemocy. W związku z podjętymi działaniami udzielono następujących form pomocy:

- uzgodniono z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie podjęcie działań zapobiegających eskalacji przemocy wobec środowisk, w których stwierdzono występowanie przemocy,
- 3 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Wieluniu Wydziału Rodzinnego i Nieletnich dotyczących rozeznania sytuacji małoletnich,
- 5 wystąpień do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kielczygłowie dotyczyło przypadków występowania przemocy w rodzinie przy równoczesnym podejrzeniu występowania uzależnienia od alkoholu,
- 7 ofiarom przemocy udzielono wsparcia materialnego.

Ponadto w 2010 roku podjęto następujące działania:

- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i bytowych,
- osobisty lub telefoniczny kontakt z osobami potrzebującymi pomocy,
- rozmowy motywujące do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione.

IV. Cele programu

1. Cel główny programu

Tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego. Dynamizm celu głównego wskazuje na potrzeby skoordynowanych działań wszystkich już istniejących oraz ewentualnie tworzących się w przyszłości podmiotów, które z mocy prawa lub inicjatywy własnej podejmują pracę na rzecz profilaktyki przemocy w rodzinie, pomocy na rzecz jej ofiar oraz reedukację społeczną sprawców przemocy.

2. Cele szczegółowe

- 1) Tworzenie bazy danych o rozmiarach przemocy w rodzinie w oparciu o sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zajmującymi się nią,
- 2) Rozwój współpracy warunkującej powstanie lokalnego, spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) Podejmowanie systematycznych działań profilaktycznych skierowanych do różnych grup wiekowych lokalnej społeczności, uświadamiających istotę przemocy, formy jej występowania, zagrożenia będące następstwem jej stosowania, dla prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- 4) Zapewnienie odpowiedniej pomocy dla ofiar dotkniętych przemocą,

- 5) Inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalną korzyścią dla życia społecznego,
- 6) Monitorowanie i ewaluacja podejmowanych działań.

V. Mocne strony i zagrożenia dla realizacji wskazanych celów

1. Mocne strony

- 1) Znacząca liczba podmiotów, dla których przemoc w rodzinie jest ważnym celem własnych działań (GOPS, GKRPA, Ośrodek Zdrowia, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Kościół, Komenda Powiatowa Policji),
- 2) Zasoby ludzkie o wysokich kwalifikacjach i określonych kompetencjach,
- 3) Gotowość do wspólnych działań,
- 4) Możliwość wykorzystania lokalnych mediów,
- 5) Wzrost wzajemnego zaufania potencjalnych realizatorów programu, którzy podjęli współpracę wcześniej,
- 6) Doświadczenia wynikające z kilkuletniej współpracy,
- 7) Dobrze funkcjonująca istniejąca baza.

2. Słabe strony

- 1) Niskie zaangażowanie lokalnej społeczności w sygnalizowaniu zagrożenia lub występowania przemocy w rodzinie,
- 2) Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 3) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- 5) Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 6) Ubóstwo,
- 7) Brak infrastruktury socjalnej w gminie:
 - brak tymczasowych miejsc noclegowych,
 - brak pogotowia opiekuńczego dla dzieci i dorosłych ofiar przemocy,
 - brak prawnego zabezpieczenia całodobowej działalności pracowników socjalnych, uprawnionych do zabierania dzieci, ofiar przemocy, gdy ich zdrowiu lub życiu zagraża niebezpieczeństwo.
- 8) Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VI. Realizacja celów Programu:

1. Cele te będą realizowane poprzez poniższe działania:

Lp.	CEL	DZIAŁANIA	PODMIOT REALIZUJĄCY
1	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Kielczygłów	<p>1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.</p> <p>2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego i zawarcie stosownych porozumień pomiędzy instytucjami. Zespół składał się będzie z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy tj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komisariat Policji, - placówki oświatowe, - placówki ochrony zdrowia, - inne instytucje. <p>3. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, · inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, · opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, · umieszczenie informacji na stronach internetowych urzędu gminy i gminnego ośrodka pomocy, · inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, · przygotowywanie materiałów informacyjnych. <p>4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · realizowanie programów edukacyjnych w środowisku lokalnym, · monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy, · rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, · rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, · dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, · rozpowszechnianie telefonów zaufania „Niebieska Linia” ,”Pomarańczowa Linia”. 	<ul style="list-style-type: none"> · Wójt Gminy Kielczygłów · Ośrodek pomocy społecznej · Gminny zespół interdyscyplinarny · Gminny zespół interdyscyplinarny · Ośrodek pomocy społecznej · Komisariat Policji · Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych · Placówki oświatowo-wychowawcze · Świetlica środowiskowa
2	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.	<p>1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> · zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy, · badania ankietowe, · opracowywanie raportów i sprawozdań na temat przemocy, · Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, · organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, · współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki, · określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk, · tworzenie warunków dla rozwoju grupy samopomocowej dla ofiar przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> · Gminny zespół interdyscyplinarny · Ośrodek pomocy społecznej · Komisariat Policji · Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych · Placówki oświatowo-wychowawcze
		<p>1. Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · izolowanie sprawców od ofiar przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> · Gminny zespół interdyscyplinarny

3.	Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> · kierowanie ofiar przemocy do psychologa działającego w Punkcie Konsultacyjnym , · praca socjalna z osobami doznającymi przemocy, · podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, · leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu. 	kierowanie wniosków do sądu o obowiązku	<ul style="list-style-type: none"> · Ośrodek pomocy społecznej · Komisariat Policji · Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
----	--	--	---	--

VII. Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy.

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy,
2. ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2 o zmianie ustawy 2005 r .U Nr 180,poz.1493 ze zmianami),
3. Ustawę z dnia 10 czerwca 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 125 , poz.842),
4. Ustawę z dnia 15 lutego 1964 r. – Kodeks Rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964 r. Nr 9, poz.59 z późn. zm.,
5. ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr 147,poz. 1231 z późn.zm.),
6. ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz.1362 ze zmianami),
7. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kielczygłów na lata 2009- 2015.

VIII. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

IX. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.